

DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-301-2-107>

Сорокін Борис, аспірант кафедри ТІМ НАОМА
(науковий керівник: кандидат мистецтвознавства, доцент В. Петрашик)

Підходи до класифікації мистецьких галерей: економічний, естетичний і функціональний

Ключові слова: галерея, арт-менеджмент, сучасне мистецтво.

Borys Sorokin, PhD student, NAFAA
(academic mentor: Associate Professor at NAFAA Volodymyr Petrashyk)

Approaches to classification of art galleries: economic, aesthetic and functional

Abstract: In the report, an attempt is made to classify art galleries by economic, aesthetic and functional approaches. It is clarified how management of gallery activities differs depending on the form of the gallery's ownership, the gallery space and its target audience.

Key words: gallery, art market, art management, contemporary art.

В кожній країні статус і функція мистецької галереї мають свою специфіку. Зміст та принципи діяльності галереї визначаються її форматом, відповідно формат обумовлює функції галереї. В залежності від формату чи функції галереї різняться відповідно і спосіб демонстрації творів мистецтва та шляхи взаємодії галереї з художниками, колекціонерами та глядачами. Кожна галерея орієнтується на свої власні естетичні цінності, економічний потенціал та здійснює властиві для неї функції. Це дозволяє вказати три основні підходи класифікації галереї – економічний, естетичний та функціональний.

Економічний підхід. Муніципальна та приватна галереї фінансуються на абсолютно різних засадах, і це суттєво впливає на виставкову політику інституції. Якщо комерційна галерея так чи інакше орієнтується на кон'юнктуру ринку, муніципальна галерея в цьому аспекті характеризується більшою свободою.

В рамках економічного підходу класифікації, можна виокремити такі підрівні:

- за формою власності (приватні, муніципальні);
- за орієнтованістю на прибуток (комерційні галереї, неприбуткові артфундації).

Естетичний підхід. Галереї зі своєю особливою естетичною орієнтацією і власним поглядом на мистецтво поступаються глобальним галерейним мережам. Ці нові утворення пропонують радикальне різноманіття художників, яке водночас максимально уніфіковане, бо орієнтовано на миттєвий ринковий успіх. Все менше галерей готові відстоювати тривалу співпрацю з художниками, через що не можна говорити про чітку викреслену програму галереї. Неможливо не недооцінити важливість

діяльності галерей державного та приватного характеру, які працюють за межами столиці. Ці виставкові майданчики, діяльність більшості з яких не обмежується виставкою програмою, а ще й різноманітним освітніми, просвітницькими, культурними заходами, відіграють неоціненну роль навіть в самому факті існування дискурсу мистецтва в цих містах. Існує і ще одна підкатегорія галерей, орієнтованих, переважно, на самих художників і близького для них кола людей. Галерея для художників – це місце зустрічі, обговорення, дискусій, це лабораторія, ігрове поле, експеримент.

В рамках естетичного підходу класифікації, можна виокремити такі підрівні:

- за орієнтацію на напрямок мистецтва (*профільні/непрофільні*);
- за орієнтацію на географічний контекст (*регіональні*);
- за відкритістю на експеримент (*галереї для художників*).

Функціональний підхід. Для міського середовища поєднання в одному просторі (умовно – артцентрі) галереї, кіноклубу, експериментального театру, бібліотеки, видавництва, майстер-класи студії дизайну, лекторію тощо є поширеним явищем. Ще одним середовищем перебування мистецтва стали багатофункціональні простори. Створені зазвичай на базі колишніх промислових об'єктів, ці заклади мають величезні вільні зони, які можуть трансформуватися в різні функціональні об'єкти – від кінотеатру і конференц-залу до власне галерейного простору. Друга тенденція – віртуальні галереї. Назва говорить сама за себе – це галереї без конкретного простору.

З огляду на функціональний підхід класифікації, можна виділити наступні типи галерей:

- за функціональними характеристиками діяльності (*артцентри, класичні комерційні галереї*);
- за функціональними характеристиками простору (*традиційна галерея, багатофункціональна зона, віртуальна галерея*).

